

Gufs fra den kalde krigen i kirkestrid

Norske biskoper må pålegge Det Lutherske Verdensforbund å ta et oppgjør med behandlingen av en ungarsk biskop i den kalde krigen.

KURT-JOHNNY OLSEN

Dette krever styreformann Nils Jacob Tønnessen og formann Tormod Engelsviken i Norsk Misjon i Øst i et åpent brev til biskopene i Den norske kirke.

Fordi flere personer som pleiet til dels meget nær kontakt med kirkeledere i Øst-Europa under den kalde krigen, fortsatt sitter i ledende stillinger i Den norske kirke, kan det hende at bispene velger å ikke engasjere seg. Hvor delikat hen-

Lajos Ordass

vendelsen er, gir kommentaren fra biskop Ole D. Hagesæther i Bjørgvin inntrykk av: - Dette er en sak jeg føler sterkt behov for å samtale med mine kolleger om, før jeg vil si noe mer. Synspunktene både til Møllomkirkelig Råd og Andreas Aarflot er viktig for meg å få kjennskap til.

Saken dreier seg om presen og Norges-vennen Lajos Ordass, som ved avslutningen av 2. verdenskrig ble valgt til biskop i den lutherske kirke i Ungarn. På grunn av sin motstand mot de kommunistiske makthavere ble han kort tid etter arrestert og fratatt stillingen som biskop av en kirkelig «særdomstol».

Ved folkeopprøret i Ungarn i 1956 ble han rehabilitert og gjeninnsatt i embetet. To år senere ble han igjen avsatt. Til sin død 20 år senere levde han i streng isolasjon i Budapest.

Som eneste kandidat ble Zoltan Kaldy «valgt» til å overta bispestolen etter Ordass. Kaldy var en aktiv støttespiller for regimet, og han samarbeidet nært med myndighetene for en isolering av Ordass. Ved generalforsamlingen i Budapest i 1984 ble Zoltan Kaldy valgt til president i Det Lutherske Verdensforbund (LVF) - på tross av at hans holdninger var kjent blant delegatene.

Lederne i Norsk Misjon i Øst anmoder nå de norske biskoper om å engasjere for at organisasjonen offentlig tar «et oppgjør med sin unnsammenheng i forbindelse med behandlingen av Ordass».